

Kranten willen af van online nieuws door omroepen

Serie: Duitse publieke omroep

Achtergrond - 9 maart 2018 - Auteur: Josta van Bockxmeer

Als je op de hoogte wil blijven van het Duitse nieuws, heb je veel aan de nieuwssite van de ARD, tagesschau.de. Het is tegen het zere been van de Duitse kranten, die de teksten op de nieuwssites van de publieke omroep oneerlijke concurrentie noemen. Onzin, vindt vooral de ARD.

In de overlevingsstrijd van de Duitse kranten schrikt Matthias Döpfner, topman van Bild-uitgever Axel Springer en voorzitter van de bond van Duitse krantenuitgevers (BDZV), niet terug voor provocerende vergelijkingen. Als de kranten de concurrentiestrijd van de publieke omroep verliezen, dreigen er alleen nog door de staat gefinancierde media over te blijven, schetste hij in september op het BDZV-congres een donker scenario. "Alleen staatstelevisie en staatspers op het internet - dat zou naar de smaak van Noord-Korea zijn."

De inkomsten van de Duitse kranten dalen, vooral door teruglopende advertentie-inkomsten ([zie hier cijfers van de BDZV](#)). Om toch geld te verdienen, ook met de papieren uitgaven, schermen Duitse kranten een deel van hun websites af voor niet-betalend publiek. Maar winst maken ze met hun betaalmuren niet, gaf Döpfner eind vorig jaar toe. Dat is ook moeilijker als de met publiek geld gefinancierde omroepen zo'n uitgebreid en gratis online-nieuwsaanbod hebben, stellen de krantenuitgevers.

In Nederland speelt deze discussie ook. Al jaren dringen Nederlandse kranten er bij het ministerie van Onderwijs op aan de online activiteiten van de omroepen te beperken. Vorig najaar schreven de vijf grootste kranten wederom zo'n [verzoek aan minister Slob](#), verantwoordelijk voor mediabeleid. Nederlandse journalisten zien Duitsland als voorbeeld van hoe de verhouding tussen de publieke omroep en de kranten geregeld zou moeten zijn. Dat zei Frits Campagne, voorzitter van de brancheorganisatie voor nieuwsbedrijven NDP en voormalig directeur van De Persgroep, vorig jaar in het FD ([lees hier het standpunt van de NDP over het online aanbod van de publieke omroep](#)).

'Staatspers'

Serie Duitse publieke omroep

De öffentlich-rechtlichen - ARD, ZDF en Deutschlandradio - liggen onder vuur. De zenders zijn te duur, te elitair, werken te weinig transparant en vormen oneerlijke concurrentie met andere media, luidt de kritiek. De deelstaten, die over de publieke omroep gaan, eisen harde bezuinigingen en hervormingen. In deze serie belichten we een aantal aspecten van de discussie.

Wat de Duitse publieke omroep op internet wel en niet mag, is niet precies duidelijk. Daar willen de minister-presidenten van de deelstaten, die in de Rundfunkkommission over ARD en ZDF beslissen, verandering in brengen. Op 1 februari was er een eerste bijeenkomst, en in juni komen ze opnieuw bijeen om te praten over de zogenoemde *Telemedienauftrag*.

Over publicaties op internet staat in de wet tot nu toe dat de publieke omroep online geen '*presseähnliche*' producten mag aanbieden. Daarbij gaat het vooral om het gebruik van tekst. Döpfner pleit voor een 33/66-procent-concept, waarbij de nieuwssites van de publieke omroepen voor maximaal een derde uit tekst en voor minimaal tweederde uit video en audio bestaan. Bovendien zouden teksten niet te lang online mogen staan. Maar wanneer een artikel precies *presseähnlich* is, en hoe lang teksten te zien mogen zijn, daarover verschillen de meningen.

De emoties in het debat lopen soms hoog op. Dat Döpfner het woord 'staatspers' gebruikte toen hij het over de publieke omroep had, schoot een groep journalisten van de ARD en de ZDF in het verkeerde keelgat. Zij reageerden vorig najaar in een [open brief](#). "Wij voelen ons in diskrediet gebracht als u ons een staatsomroep noemt en daarmee veronderstelt dat wij ons politiek laten sturen", stond erin.

Tagesschau-app

Enige duidelijkheid over wat wel en niet mag, bieden enkele rechtszaken. Vorig jaar dienden meerdere regionale krantenuitgevers aanklachten in tegen een aantal regionale zenders van de ARD. Die zouden online te veel *presseähnliche* teksten publiceren. Een van de rechtszaken ging over de Tagesschau-app. Het Bundesgerichtshof oordeelde eind 2017 dat de inhoud van de app inderdaad niet hoofdzakelijk uit tekst mag bestaan. Volgens de ARD was de app al aangepast.

De ZDF werkt als reactie op de klachten al veel minder met tekst en meer met audio en video op zijn nieuwssite ZDF Heute. De ARD en Deutschlandradio weigeren dat tot nu toe, al zijn de teksten op de nieuwssite van ARD-zender WDR

inmiddels wel ingekort. Volgens de ARD en Deutschlandfunk zijn de teksten op hun websites belangrijk, omdat mensen onderweg vooral teksten lezen. Ook bij het zoeken naar informatie spelen teksten een belangrijke rol.

Politici proberen beide kampen tegemoet te komen. Voorzitter van de Rundfunkkommission Malu Dreyer (SPD) zei over de onderhandelingen rond de *Telemedienauftrag*: “Duidelijk is dat de nadruk op audio-visueel zal liggen, en niet op tekst. Ik denk dat we daarmee ook de uitgevers recht doen.” Maar ze zei ook: “Het is net zo duidelijk dat de publieke omroep zijn taak niet kan vervullen als hij niet actief mag zijn in de nieuwe online-wereld.”

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/25153/kranten-willen-af-van-online-nieuws-door-omroepen>